

Pel sanejament de Salou

El passat dijous anaren a Salou els Drs. Pittaluga, Pi Suñer i Carrasco, del "Servei Tècnic del Paludisme" de la Mancomunitat Catalana, ont anaren a l'objecte de fer estudis preparatoris per a la desitjada empresa del sanejament contra'l foc de paludisme exagerat en proporcions per la dita popular, i sostingut pels estanyets vorers a la hermosa platja salouina.

Acompanyats per l'Ajuntament i el distingit metge D. Anton Andreu, de Vilaseca, i dels nostres amics Drs. Frias i Barrufet, i del arquitecte D. Josep Simó, feren una visita d'inspecció sanitària en el poble que de poc temps ensa ha sofert importants obres de millorament urbà, mercès en gran part a l'iniciativa dels nostres compatriotes Srs. Simó i Roig (D. Carles) propietaris d'aquella barriada marítima digna de millor renom del que el descuit o la manca d'esperits d'empresa li havien proporcionat fins ara.

Els distingits metges foren obsequiats a Salou amb un dinar servit en el deliciós xalet recentment inaugurat de qui és propietari nostre particular amic i paísá don Modest González.

A la tarda, prosseguint sa missió, els il·lustres hostes i sos acompanyants recorreghen tota la zona dels estanys, prenent dades per a la confecció del pla sanitari de la comarca en el que després de l'estudi de l'obra d'extinció del paludisme de Salou.

A entrada de nit se trasladaren a Vilaseca, en el saló de sessions de quina Casa comunal els fou servit un esplèndid sopar acompanyant-los en la taula l'Ajuntament en ple, els metges de Vilaseca D. Anton Andreu i D. Josep Oliver, els reusencs don Robert Grau, D. Pere Barrufet i D. Alexandre Frias, i nostres compatriotes D. Josep Simó, D. Carles Roig i D. Modest González.

Acabat l'apet durant el que fou la nota dominant en la conversa el goig per l'esperança d'un proper èxit en la tant desitjada obra del sanejament de Salou, els comensals abandonaren la Casa de la Vila perquè eren ja dos quarts d'onze, hora en que devia tenir lloc la anunciada

CONFERENCIA en el Teatre de EL FÉNIX

Plena l'espaiosa sala d'aquesta Societat recreativa quan hi acudiren els il·lustres metges del "Servei Tècnic del Paludisme" que's situaren a l'escenari acompanyats de l'Ajuntament en ple, presidint el senyor Alcalde don Josep Morell, i demés comensals que havien concorregut al sopar de la Casa Comunal, començà l'acte donant la paraula el senyor alcalde al intel·ligent metge vilasecá senyor Andreu.

Amb frases de sentit patriotisme per a sa nadiua vila comensà l'orador dirigint un record als anels de totes les generacions preferides per a treballar pel millorament de son volgut Salou que li despertà la recordança de les alegries de l'infantesa i les esperances del consol en la vellesa.

Amb el convenciment d'interpretar el sentir de tot el poble de Vilaseca, digué, ha sigut convidat a venir per a fer feina d'higienització de Salou, el Dr. Pittaluga, i son amic el reputat catedràtic de la Facultat mèdica de Barcelona Dr. Pi i Suñer, pertanyent a la il·lustre família dels Pi, homes tots liberals i sabis, aixís com als seus acompanyants, persones de carrera de Reus prou conegudes de tots vòs-saltres.

El Dr. Pittaluga que avui és nostre hos-

te és un fill de la terra del art i l'amor a la llibertat, la hermosa patria den Garibaldi. Fa 15 o 20 anys que sos preciosos estudis del paludisme en companyia del Dr. Martínez Vargas li valgueren la recompensa del premi per l'Excm. Ajuntament de Barcelona. Esperit altament apte per a l'investigació, porta fet un extens estudi del paludisme en tots sos focus de les diverses comarques del territori espanyol.

Es petit com en Napoleó, empró aixís com aquest desplega son geni per a matar homes, el Dr. Pittaluga fa la guerra als microbis que maten als homes.

Es un apóstol com en Pi i Margall: la sabiduria que li dona son amor a la ciencia la aprofita per a donar-la al poble explicant-li lo que li cal fer per a lliurar-se de les malalties infeccioses que tant de mal fan a la classe proletaria que treballa a les comarques palúdiques com part de nostre camp.

Acaba sa peroració el senyor Andreu dirigint-se al Dr. Pittaluga per a dir-li que el poble de Vilaseca, que és el cor del Camp de Tarragona, el saluda, és casa seva.

Grans picaments de mans se sentiren al sentir-se el veement orador, que's revifaren al posar-se a parlar el Dr. Pittaluga que s'expressà en els següents termes amb son peculiar estil clar i agradós accent:

«Senyors i amics meus: amics ja per molts motius; primer per la simpatia que imposa la unió feta per a obres de bé; amics perquè he sigut presentat per un amic que fa d'intermediari en aquesta congregació constituïda per a combatre els petits enemics amagats.

Abans que tot, gracies perquè veniu a escoltar-nos, sustraient el temps al de vosres hores d'esplaiament i repós. Gracies per l'excelent rebuda que m'ha prodigat l'Ajuntament i en son front el digne alcalde que'ns presideix.

Si no fos per la temença d'abusar del temps i amb la facilitat que desitjo pogueu parlar en vostra hermosa llengua, una de les hispanes, vos parlaria amb extensió d'un problema concret que cal resoldre, que és el del paludisme; les relacions entre aquest i la ciutadania del poble, i després, de la teoria de l'infecció palúdica, és a dir, de quin modo la Ciencia ha descobert la via d'introducció i fonts de contagi del paludisme; i en tercer lloc voldria parlar-vos dels voltants de Salou que mereixen ésser sanejats i sobretot ésser redimits de la mala fama que tenen i que fa que no vagi la gent que mereix la bellesa de ses platges i la bondat dels veïns salouencs.

Serà curt el temps de ma peroració; podem estalviar-nos el parlar de la primera proposició, en virtut de la vostra manifesta bona disposició a escoltar-me, que demostra lo que vos interessa pel problema del paludisme local.

Com sabeu, entre les malalties que pot patir l'home n'hi han que procedeixen d'amagades raons d'herencia o de tendències personals que són posades de manifest en la vellesa, la fatiga, la miseria, afeccions morals afflictives, etc., que no poden ésser privades per l'higienista.

Empró n'hi han d'altres que no dependeixen de temperaments, constitució, herencia, etc., sino que provenen ses causes de l'exterior: aigua, aliments, aire, utensilis, contacte dels malalts, etc., en les que hi representen el paper de productors, petits sers tant diminuts, que sols se veuen amb l'ajuda d'instruments d'aument com el microscopi, i poden ésser traslladats amb l'aigua on viuen, com en el tifus, cólera, etc.; molts altres d'aquells sers diminuts o microbis, són transmesos a l'home per medi d'altres animals, generalment petits, com xinxes, mosques, rates, etc. En les costes del Mediterrani hi viuen uns mosquits que serveixen de transmissors del paludisme, principi aquest acceptat ja avui pels savis d'arreu, pels homes cultes, i en certs països tingut en consideració pels legisladors.

Ja de molt antic se creia que'ls estanys eren focus de propagació del paludisme; empró 15 o 20 anys enrera no se sabia com se feia la transmissió; se sabia la simptomatologia dels malalts de febres, com se coneixia per l'observació que es contraïa el mal vivint en llocs d'aigua estancada. Infiltrat d'hipòtesis, és a dir, de suposicions, s'havien establert per a explicar la transmissió. El temps i l'estudi han revelat que arreu on hi ha paludisme (zones temperades, litoral d'Àfrica, costes Mediterrànies, etc.), hi ha certa classe de mosquits que vivien en llocs d'aigües estancades. Aixó feu que's cerqués la relació que pogués haver-hi, donant per resultat el coneixement de que els tals mosquits feien el desenrotll de sos primers temps en les aigües estancades, naixent d'ouets allí dipositats a milions. Ademés, s'ha comprovat que les femelles sobretot, piquen a l'home i animals de sang calenta (gallines, cavalls, gossos, etc.), possiblement perquè necessiten sang calenta per als ous que han de pondre en exorbitant número.

Al picar aitals mosquits a l'home, xuclen doncs, sang, i amb ella, microbis del mal, si ho fan a un malalt de paludisme, els quins penetrant a l'aparell digestiu, se multipliquen extraordinariament. I quan aquests mosquits piquen a altres homes, amb el fibló li dipositen microbis productors de les febres.

Naturalment que calen certes condicions per a que'l mal s'encorri, com per exemple determinada temperatura: per aixó en nostre país sol transmetre's el paludisme, a l'estiu i part de primavera. Aixó apart de que també és en aquestes èpoques de l'any, la cria i reproducció del mosquit.

Lo que'ns interessa saber és que'ls mosquits se reproduïxen en les aigües estancades. No anaven doncs del tot desacertats nostres avantpassats a l'imputar el paludisme als estanys.

No s'ha pogut ben aclarir si el paludisme pot contraure's bevent aigua entollada. Lo fonamental és, per lo tant, saber que les febres són una malura produïda per microbis que són transmesos a l'home per mosquits.

Hi ha, per lo tant, tres elements a combatre: el microbi, el mosquit transmissor i les aigües estancades.

Si possible fós en un moment donat fer desaparèixer els tres factors, seria aleshores anorreat el paludisme en una zona palúdica.

Empró desgraciadament no pot fer-se aixó tot alhora perquè hi han circumstancies especials que dificulten el sanejament ràpid i definitiu d'una comarca.

Hi han llocs en que'l focus palúdic és limitat, siga per la topografia, siga per l'escassa vida de relació humana que en ells hi ha establerta, etc. Afortunadament, Salou no és una zona palúdica de categoria; de molt antic s'hi parla de febres; indubtablement avui no n'hi ha tantes com abans. I malgrat aixó continúa Salou dotat de gran mala fama de palúdic. Cal doncs combatre tant els seus restes de paludisme com sa exagerada mala reputació.

Aquest èxit amb l'esforç de tots se lograrà. Amb l'apoi de la Mancomunitat i dels meus companys que m'ajuden i el de tots vosaltres extingirem el foc palúdic i podrem llensar als quatre vents la veu pregonant la salubritat d'una de les més belles platges d'Espanya i del món.

Veïem en què consisteix el petit problema de Salou. A l'entorn del poble hi han varies petites cequies que en la part nord se uneixen a una de més gran, la major, que va del poble de Salou fins a desembocar als estanys. Com hi ha poc desnivell, les aigües del subsol allí reunides queden entollades per falta de pendent i pel destorb representat per les herbes, joncs, etc., que en ella vegeten, aixís com pels efectes del vent que arrastrant la arena de mar cap endintre de la terra fa dunes o munts, sino molt grans, lo suficient per a evitar el desaigüe al mar. Veu's-aquí la causa de la formació dels estanys on fan niu els mosquits transmissors del paludisme que

necessiten per a reproduir-se tranquil·litat d'habitació, es a dir, aigües tranquil·les, parades o de corrent molt suau, ja que si l'aigua belluga massa s'esguerren les cries.

Es per aixó que avui en els arrocers se fa que l'aigua corri, com a medi eficaç de lluita contra el paludisme, resolent-se aixís un problema de higiene pública sense mermar interessos agrícoles respectables. La veritable missió de la higiene práctica está en armonitzar les mides de sanejament amb els fonaments de la humana vida (industrials, agrícoles, etc.)

Referint-nos al nostre cas concret, avui havem estudiat de prop la zona palúdica amb els companys Pi Suñer, Carrasco, Frias, Andreu i Barrufet, Ajuntament i amic senyor Simó, per lo que havem vist que algunes de les cequies travesseres no responen a cap necessitat agrícola, sino que representen una necessitat física, medi de recol·lecció de les aigües subterrànies, es a dir, son purament sanques de sortida.

La cequia major sí que deu respectar-se, puig serveix no sols per a regar sino també per a recullir l'aigua d'una gran zona de terreny. Empro cal millorar-la, adaptant-la a les exigencies del servei que deu prestar.

Per a sanejar terrenys palúdics hi han varis sistemes. Un d'ells és el terraplenament, és a dir, cegar les cequies. Aquest procediment no sempre és utilitzable, puig a voltes fins és nociu i perjudicial per quan pot produir la inundació de les terres conreuades veïnes.

Altre procediment és el desaigüe, donant velocitat a l'aigua entollada o de escassa corrent. Tampoc és sempre realitzable com en el cas de Salou, degut a la manca de desnivell sobre el mar. Aixó ha fet que es pensés en buidar l'aigua entollada, per filtració i per elevació.

En nostre cas cal fer: Primer llimpiar la sola de les sanques (desbrossar) metòdicament, a fi de facilitar la corrent de l'aigua. Aixó podria fer-se d'acord entre propietaris, Ajuntament, Mancomunitat, etc.

Amb tot, aixó no seria suficient; caldria després fer quelcom més que s'ha de estudiar, a fi d'extreure per aspiració l'aigua de la cequia, i aixís aixecada tindria corrent per a anar al mar, i aixís no's perjudicarien els interessos creats de la utilització d'aquelles aigües.

Fent tot lo necessari s'arribarà a lograr l'extermi dels mosquits, i a la vegada que feina sanitària se lograrà augmentar la riquesa, convertint terres mal sanes en camps de conreu.

Cal, ademés, fer quelcom més: exterminar o al menys defensar-nos dels mosquits ja existents, tenint en compte la màxima fonamental de que mai piquen mentres s'està en moviment: en la son, la conversa, al fer migdiada, al llegir, etc., es a dir, quan l'home està parat és quan deu defensar-se de les perilloses fiblades del mosquit. Aquesta defensa se fa ja arreu ont hi ha el perill, i aquí la practicarem enguany en 5 o 6 cases per medi de teles metàl·liques protectores en les obertures, tenint en compte diverses condicions que deuen atendre's, a fi de que a l'utilitat no l'acompanyin molesties per als veïns. Aixís aquestes pantalles deuen formar cos sortit o deuen ser duplicades. Semblen puerils aquestos i altres detalls i són empró importantíssims, com el de les dimensions de la trama, que deuen ésser tals que ni per espessa tapi la llum, ni per clara permeï el pas als mosquits.

Resta per parlar-ne el darrer problema, el més important, i és l'extinció dels microbis que viuen en la sang dels malalts de febres, existents en la localitat. Salta a la vista que si es curen com cal els palúdics amb el remei radical que són les sals de quinina, haurem disminuït en molt el llevat o font de contagi de les febres.

Resumint, doncs, lo que cal fer en nostre cas de Salou, és:

Primer. Estadística rigurosa feta pels metges, dels casos de paludisme existents que deuen ésser objecte d'un tractament complet ben dirigit i vigilat. Es convenient, ademés, el tracta-

ment preventiu en els que habitin o treballin en llocs perillosos.

Segon. Protecció contra els mosquits (teles metàliques, mosquiteres, etc.)

Tercer. Sanejament dels terrenos pantanosos pels medis més adequats i pràctics (terraplenat, plantació de plantes àvides d'aigua, drenatge, elevació, etc.)

Amb la pràctica d'aquestes mides sanitàries en una comarca com Salou de poca intensitat palúdica, poden lograr-se excel·lents resultats.

I aquí acabare invitant-vos a que tots coopereu a la lluita que és obra de la Mancomunitat Catalana, amb lo que conseguireu la satisfacció del compliment del deure de ciutadania, quina coronació serà el poguer veure sans als fills d'aquest poble i més prosper el vostre país.»

Un intens aplaudiment succeí al silenci respectuós guardat pel nombrós auditori durant l'agradosa peroració del doctor Pittaluga.

A requeriment del senyor alcalde, s'acxecà a parlar el jove i prestigiós catedràtic de Medicina de Barcelona, doctor Pi i Suñer, fent ho en els següents termes:

«Senyors i amics, Vull dir-vos breus paraules en representació que m'atribueixen ja que d'ell m'honro formant part de l'Institut de Ciències.

L'Institut proposa a la Mancomunitat de Catalunya la creació de son «Servei tècnic del Paludisme», per a fer front a un mal més greu i

més extès del que sembla i que flagella a Catalunya.

Actuem en una campanya d'alta higienització en la que es necessita l'acoblament d'energies del poble, confiant en els tècnics. Cal l'esforç popular ajudant disciplinadament als que en el laboratori, en el camp i vora el llit del malalt treballen per l'obra de sanejament.

Com vos ha fet veure en la seva hermosa conferència el doctor Pittaluga, es necessita en l'actual cas el concurs de tots per a anar a la resolució d'un problema d'Higiene pública: la lluita contra el paludisme, únic per avui de naturalesa sanitària entre'ls atesos per la Mancomunitat.

Es l'únic perquè, no comptant la Mancomunitat amb la delegació sanitària, no podrà llençar-se a interveir en serveis de l'Estat. L'Institut de Ciències proposa fer l'estudi del Paludisme a Catalunya i experimentar en un radi limitat els efectes de la profilaxis. No aspirava a desenrotllar una extesa campanya sanitària, per la que no comptaria amb medis ni amb atribucions.

I va proposar l'Institut l'estudi del problema concret paludisme a Catalunya perquè considerava que'l mal era d'importància i, per altra banda, per ser el paludisme malaltia de les fàcilment evitables.

Que tenia raó en lo primer, ho demostren les nostres estadístiques, que proven que'ls casos de la temporada de 1915 no s'allunyaven molt 1.500 en el delta de l'Ebre, on hi ha pobles que

presenten malalt el 75 per 100 dels seus habitants.

De que's pot fer una profilaxi eficaç ne són prova els resultats obtinguts en campanyes semblants. L'estudi científic de les endèmies de paludisme a Catalunya i l'exemplaritat eren els fins que's proposava l'Institut.

Aquesta exemplaritat és segura per les condicions especials de transmissió de les febres palúdiques. Hi ha altres malalties i que són terribles flagells per la humanitat, com la tuberculosi, en les que són tants els factors que intervenen en sa propagació, que la lluita resulta en la pràctica molt dificultosa i exigeix solucions socials com a previa condició.

Altres malalties hi ha com les de origen hídric, es a dir, que's propaguen per medi de l'aigua, quina evitació suposa l'esmersament de quantiosos dispendis, de conducció d'aigües i de drenatge de sol.

El del paludisme és en canvi un problema de resolució més fàcil. Mes per això és necessària la cooperació popular. Un poble conscient i una perfecta direcció ne són garantia.

Amb el poble, amb vosaltres, bé hi comptem. Per a la direcció, l'Institut demanà l'ajuda d'un prestigi com el doctor Pittaluga qui es formà al costat del professor Grassi quan aquest feu sos fonamentals descobriments sobre el paper del mosquit en la transmissió del paludisme i sanejà la campanya romana.

El nostre sabi director ha fet estudis importants de les zones palúdiques d'Espanya, ai-

xís com de les malalties de les regions tropicals on feu un viatge a la Guinea espanyola subvencionat pel ministeri d'Estat. També el doctor Pittaluga, amb la cooperació de l'escola formada al seu entorn, és qui ha posat de manifest la existència a Espanya del terrible mal infantil, nomenat Kala-Azar. La valúia del doctor Pittaluga vos la ha mostrada el company senyor Andreu.

Comptant, doncs, el poble de Vilaseca i son Salou, amb l'apoi del Servei Tècnic del Paludisme i comptant nosaltres, en canvi, amb vosaltres, podem veure resolt el problema d'extinció del focus de paludisme d'aquests enforns.

I si Salou avui ofereix poc més que ruïnes que pregonen passades prosperitats perdudes en bona part per la degradant nomenada de palúdica, en temps no llunyans mostrarà els esplendors de ses naturals bellesaes, mercés als vostres esforços, quina disposició patentitza l'atenció amb que ens escolteu, i guiats per l'apoi de la Mancomunitat de Catalunya, sempre atenta a les necessitats de les nostres terres.»

Llars aplaudiments foren prodigats al senyor Pi i Suñer a l'acabar son parlament, escoltat amb mostres de viu interès i satisfacció.

S'acabà l'acte donant el senyor alcalde les gracies als conferenciants per haver escullit Salou com a primera zona palúdica catalana a sanejar per iniciativa del Servei Tècnic del Paludisme, i demanant la cooperació de tots en la sanitària empresa.

El problema nacional de Catalunya

El discurs den Lerroux

Ha parlat, finalment, en Lerroux. No ens hem volgut fiar dels extractes telegràfics de la premsa barcelonina. Hem tingut la paciència de llegir l'inacabable discurs del jefe del partit radical, a les columnes d'«El Progreso». I, francament, trobem encertada la crítica d'«El Socialista»; en Lerroux més que un discurs d'oposició al govern, ha fet oposicions per a governar. De tot l'enfarc de cites i de retalls per a combatre amb més o menys acert la política de la Lliga Regionalista, res apareix tan clar com la confessió explícita de la seva col·laboració amb els governs de la monarquia: «una col·laboració noble, honrada, desinteressada, para evitar, en la medida de mis fuerzas, que el orden y la paz públicos se alterasen en Barcelona, y, hasta donde alcanzara mi influencia, en Cataluña».

Després d'aquestes declaracions, tot el radicalisme del partit que en Lerroux comanda, tot el seu sentit esquerrà o obrerista, queden anul·lats per sempre més. Combatre la política de la Lliga, col·laborant amb els governs de la monarquia, podrà complaure a n'aquells que viuen del presupost, però mai per mai als qui anyoren un canvi de règim. En Lerroux s'ha suicidat. Tot volent ésser hàbil, ha pecat d'ignocent. Que no n'hi ha prou amb voler cubrir aquesta mercaderia averiada amb el mantell d'un fals patriotisme espanyolista de cinta al barret i marxa de Cádiz. Ni les masses inadaptables que tant abunden a Barcelona hi creuen ja. Que farà el resto de Catalunya!

«MINERVA»

TRES NOUS TRACTATS

Tres nous tractats acaben de sortir de la Biblioteca «Minerva», que destinada a la divulgació de totes les ciències i totes les branques de la cultura, publica el benemèrit Concell de Pedagogia, en condicions d'economia tals per al comprador (35 cèntims cada tractat) i amb tant alt valor en els textos, degut cadascú d'ells als més competents dels especialistes dins la matèria, que s'espera d'aquesta obra una elevació considerable en l'educació científica del nostre poble.

Els tres nous volums són: Un ameníssim i complet «Resum de

Astronomia» degut a don Eduard Fontseré, professor a la Facultat de Ciències, de Barcelona.

Un molt remarcable estudi de la psiquiatria, sota el títol «La Neurosi i els neuròtics», obra original del doctor Alzina i Melis, director del Manicomi de Santa Creu i pregón coneixedor de aquell terrible mal, que tantes víctimes produeix dins la societat moderna, i que, per ésser mal conegut moltes vegades dels mateixos que'l sofreixen, pot pendre depressa tal caràcter de gravetat.

Per últim, un nou tractat de la «Minerva» que acaba de sortir, constitueix un resum perfecte dels problemes relacionats amb una branca tan moderna i interessant de la física, com és «El Radi». L'autor d'aquest petit tractat de radiologia és D. Esteve Terrades, mestre de l'Institut.

Així aquets volums com els anteriorment publicats l'«Oceanografia», de Josep Maluquer; la «Geografia d'Europa», de Joan Palau i el «Resum de Liturgia», de Mossen Terré, constitueixen pel fet de la seva aparició a Catalunya i en la nostra llengua, un esdeveniment intel·lectual de la més gran importància i marquen un moment en la renaixença de Catalunya; aquell en que la ciencia catalana, ja sòlidament constituïda i que comença a veure's dotada dels òrguens més indispensables, s'espandeix generosament, posant-se a l'abast de tothom.

El III Congrés de les Nacionalitats

A LAUSANNE

Els periòdics de Suïça donen compte de la celebració a Lausanne, del III Congrés de les Nacionalitats; la sessió d'obertura del qual va tenir lloc el dia 27.

Com a delegat català, entre altres, en representació de la Unió Catalanista, pren part en el Congrés en J. B. Casas.

També assisteixen en representació de Catalunya en Bassegoda i en Alfons Masseras.

El dia 28, a la sessió del matí, els delegats de les 23 nacionalitats representades devien començar a exposar les reivindicacions dels respectius pobles.

Una correspondència recent arribada de Ginebra donà compte d'haver-se produït, en la sessió d'obertura, un incident que ha donat lloc a que's retirés el cònsul de Austria-Hongria, que assistia a la conferència.

Sobre la llei de Jurisdiccions

Diu «La Publicidad», de Barcelona, i diu molt bé:

«Hecha de menos «El Ejército Español» una enmienda en el proyecto de codificación de la ley de Jurisdicciones, contra los que abominan de ella, para poder blasfemar contra la patria. Y añade que «algun tendrá que suplir la deficiencia legislativa para la represión de esos delitos».

«Está bien el sistema. Nosotros aconsejaremos al pueblo que lo ponga en vigor contra los que, teniendo en los labios el nombre de la patria, la arruinan y envilecen con su acción».

Maura, no, o Maura, sí; ¿en qué quedem?

Els qui acusen als diputats catalanistes de parlar un llenguatge a Catalunya i un altre ben diferent al Parlament espanyol; els rradicals i rrevolucionaris del «Maura, no», posats a Madrid i posats en el medi-ambient de les Corts d'Espanya, posen sordina en aital forma als seus radicalismes, i sobretot a la seva oposició al règim i als homes de la monarquia, que están desconeguts, no són ells mateixos, sinó uns col·laboradors més o menys vergonyants del govern, panegiristes adhuc del «sangriento Maura», com li diuen ells en els mitings i en ses publicacions.

Vegi's lo que'ns conta «La Acción», diari maurista madrileny, dels comentaris que meresqué als diputats radicals lerrouxistes, el discurs den Maura:

«Un grupo de radicales, entre los cuales estaban el Sr. Santa Cruz y el Sr. Giner de los Rios, gritaba en el pasillo central, expresándose en esta forma, los diputados aludidos:

—Esto es lo más sincero que se ha dicho en el Parlamento español. Hombrés así deberían entrar a saco en el Congreso y «barrernos a todos», para regenerar este ambiente. Lo que ha dicho Maura es la protesta nacional. Es lo mismo que dicen las gentes del pueblo: lo que decimos todos.»

«Seguramente les asiste la razón— diu «El Socialista»— a aquellos diputados «revolucionarios» en aquello de que merecerían ser barridos del Congreso».

Segueix l'informació al·ludida: «Estaban en el pasillo circular de la Cámara el conde de la Mortera, don

Miguel Maura y uno de nuestros redactores, cuando acertó a pasar por allí el diputado radical Sr. Santa Cruz, que se detuvo para decir a D. Gabriel Maura lo siguiente:

—Le felicito a usted de todo corazón. Y a título de enemigo leal, creo que su padre de usted ha pronunciado el mejor discurso de su vida, porque ha sido en el que mayor suma de aspiraciones populares ha recogido. Creo que sería un crimen que D. Antonio no se pusiera al frente de un movimiento popular, y entiendo que no puede declinar la responsabilidad de sus actos y de sus deberes como gobernante. Está obligado a gobernar y a procurar el remedio al estado actual de las cosas. Y respecto al sofisma de que no tiene autoridad para decir lo que ha dicho, pues también él ha gobernado, yo a eso contesto que D. Antonio ha tenido la sinceridad de reconocer que ha fracasado.»

Comentaris, ¿per a qué?

A l'entorn de la guerra

Liebknecht, condemnat

El líder de la minoria socialista del Reichstag ha sigut, per fi, condemnat. La pena que se li ha imposat, empro, no és greu: uns pocs mesos de presó.

L'imperialisme alemany no s'ha atrevit a imposar-li un fort càstic. I no obstant, la condemna de Liebknecht ha indignat a la classe treballadora, indignació cristallitzada en les manifestacions tumultuoses que han tingut lloc aquest dies a Berlín i altres importants capitals de l'Imperi.

El «Voeksrecht» del 28 de juny, reproduceix el text d'un follet repartit recentment en Alemanya, en el que's protesta del procés contra el diputat socialista. Dit follet acaba aixís:

«Obrers: La causa de Liebknecht és vostra causa. Se us vol reduir al silenci, a fi de que el poble continuï sacrificant-se. Ell és la representació del proletariat alemany contra el crim de la guerra. Permetréu aquest sacrifici? No, mil vegades, no. Els tribunals intenten jutjar i condemnar a Liebknecht, però que ho fassin i el poble despertarà, perquè milions de veus cridarán: Abaix la guerra, abaix el Govern!»

La sentència de Liebknecht s'ha pronunciat després de repartir el follet.

El malestar augmenta a Alemanya

Les manifestacions contra el canceller de l'Imperi senyor Bethmann Hollweg son cada dia més nombroses i violentes.

El «Vorwärts» comenta extensament el mètode empleat pel canceller en el Reichstag, com també les crítiques de que és objecte el canceller per part de les classes posseïdores.

Un follet que acaba de publicar-se conté el següent paragraf:

«La permanencia de Bethmann Hollweg en el poder és un perill.

«Es possible que no desitgi més que el bé de la patria, pero quina utilitat per al país té aquest esperit que sempre desitja el bé, pero resulta fer mal?»

El diari socialista que més amunt citem publica un manifest que aparegué fa pocs dies en un diari conservador de Berlín.

En dit manifest els capitalistes alemanys es queixen amargament de la política seguida pel canceller.

El malestar és gran en tot l'Imperi germànic.

Secció Oficial

ALCALDIA CONSTITUCIONAL DE REUS

Acordat per l'Excm. Ajuntament que's procedeixi a la venda en públic concurs de tres vigues de ferro de pes 250 kilògrams, valorades en 125 pesetes, se fa públic per a coneixement dels que desitgin pendre part en dit concurs que'l mateix tindrà lloc en aquesta Casa Capitular el dia 8 de l'actual per medi de pugues a la llana, començant a les dotze i trenta minuts i durant un plaç de quinze minuts se admetrán proposicions verbals, transcorreguts els quals s'adjudicará el remat a l'autor de la postura major.

Reus 1 de juliol de 1916.—L'alcalde, Manuel Sardá.

RÈGISTRE CIVIL

Inscripcions del dia 1 de juliol de 1916

Naixements

Maria del Pilar Garreta Fuguet.—Maria Cabré Pallicé.—Elvira Anguera Constantí.

Defuncions

Magdalena Riñon Cabré, 85 anys, Germanetes dels Pobres.—Ramón Olivé Aragonés, 65 anys, Sant Elies, 6.—Rosa Pallejá Balañá, 26 anys, Sant Joan, 18.—Teresa Horta Caixelós, 71

anys, Aleus, 3.—Francisca Rovira Canals, 50 anys, arraval de Sant Pere, 24.—Anton Puig Bargalló, 38 anys, Hospital Civil.

Matrimonis

Serafi Alsina Voltí amb Pilar Sans Abelló.

Informació

Escola de Viticultura i Erologia de Reus

Observacions Meteorològiques DEL DIA D'AHIR

Table with 2 columns: Instrument and Reading. Rows include Baròmetre, Termòmetre (Màxima, Ombratge, Mínima), Psicòmetre, Humitat relativa, etc.

L'apet en honor de l'Evarist Fábregas

Diumenge tingué lloc a la platea del Teatre Circo el banquet que'ls socis del Centre de Lectura oferiren al bon amic senyor Fábregas com testimoni d'agraïment per són valiosos donatius a la benemèrita entitat cultural.

Els comensals, en nombre de més de 450, prengueren seient en les taules instal·lades a l'efecte en el pati, palcos i passillos laterals.

A l'escenari s'instal·là la presidència, en la que hi havia, acompanyant a l'homenatjat senyor Fábregas, els senyors alcalde i president de la Diputació; els regidors de l'Ajuntament en sa quasi totalitat, els diputats provincials, i la Junta del Centre en plé, etc.

Omitim noms i no entrém en detalls perquè ens ho reservem per a un número pròxim que el dedicarem a l'homenatge, amb fotografies del banquet i una ressenya acabada del mateix.

Pero això no és obstacle tampoc per a que n'avencem la nostra immillorable impressió. Fou un acte corprendor; d'intima efusió entre'ls socis del Centre i el benemèrit ciutadà que'ls hi ha fet tant generós present.

Diada inesborrable del record de tots els qui tingueren el goig de participar-ne la seva emotivitat sentimental, dolçament romàntica, reveladora d'un gran, immens amor al Centre de Lectura com símbol de la ciutat volguda.

En Fábregas pot estar satisfet, orgullós de la pleitesa coral i efusiva dels seus conciutadans; que si pocs homes hi ha que en vida tinguin gestos de desprendiment i generositat patrons al seu, pocs homes hi ha també que rebin en vida l'homenatge que ell rebé diumenge de tot un poble que l'admira i l'estima i el te per un de sos fills predilectes.

Per a coneixement del públic se fa saber que segons la costum establerta han començat el dia 1 de l'actual en les oficines municipals les vacances de tarda fins a nova ordre, quedant senyalades les hores de servei i de despatx per al públic des de les nou del matí fins a les dues de la tarda.

Per un oblit involuntari, en nostre número del diumenge, al donar compte dels confreres locals que s'han ocupat amb elogi del donatiu fet al Centre de Lectura pel benemèrit ciutadà i gran amic nostre, don Evarist Fábregas, omittírem «El Consecuente».

Ens plau fer-ho constar aixís per a que no sigui objecte d'interpretacions errònies.

En l'express d'ans d'anit marxà cap a Madrid el president de la Diputació provincial, nostre volgut amic i company en Ramón Vidiella.

Comuniquen de Tortosa amb fetxa 30:

A les tres hores, dotze minuts i cinquanta segons d'avui l'Observatori de l'Ebre ha registrat un regular tremolor, quin perímetre se troba a 9.030 kilòmetres de distància.

El primer equip del Club Sportiu està concertant un partit de futbol amb el d'Esparraguera, que d'efectuar-se se celebrarà en la localitat d'aquest darrer equip el proper diumenge disputant-se una copa.

Ahir tinguerem el gust de saludar al culte escriptor don Santiago Valentí i Camp qui ha vingut a nostra ciutat per a donar a conèixer els propòsits i plan de la «Editorial Minerva», societat en constitució, que tracta de publicar obres d'Historia, Economia, Filosofia, Biologia, Obrerisme, Demografia, etc.

Se tracta d'un plan que és de desitjar pugui realitzar-se, i convençuts de la seva importància és perquè recomanem a nostres amics que hi donguin tot l'apoi possible.

Ha sigut autoritzada la construcció d'un baden, per a pas de la riera de Riudecanyes, a la carretera de Castelló a Tarragona, per 32,961'83 pessetes.

Ahir al matí, a les nou, en el magatzem d'avellana que nostre bon amic en Tomás Querol té establert en el carrer de Boule, el peó Manuel Pedrol, de 36 anys d'edat, tingué la desgràcia de caure en un clot del dit magatzem, trencant-se una cama.

Fou conduït al seu domicili en cotxe.

S'ha trobat una cadena de plata, la qual està en poder d'un particular. El que l'hagi perduda que acudeixi a la inspecció de Rondes Municipals.

Desitjo personal que'n el seu mateix domicili escrigui sobres a màquina per a circulars.

Informaran Arraval alta de Jesús 50, tercer, de una a tres.

La funció de despedida de la companyia de sarçuela, que baix la direcció dels senyors Güell i Sala-Leyda ha donat una serie de representacions en el Teatre Circo és vegé extremadament concorreguda.

A la Central Telefónica d'aquesta ciutat hi ha detingut, per no trobar-se el seu destinatari, un despatx expedit des de Madrid a nom de «Pedrola».

Havent sigut sostretes 21 de les planxes indicadores de la kilometració en els postes telegràfics del troç de via de Lleida a Reus, se cita a l'autor o autors ignorats de la referida sustracció, així com a quantes persones pugui facilitar dades o notícies de la mateixa, per a que compareguin personalment el dia 6 de Juliol en la sala

audiència del tribunal municipal d'aquest partit.

En el Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de l'Indústria de Barcelona tingué lloc ans d'ahir una solemne sessió literaria amb motiu de la seva festa de «germanor» i d'inaugurar-se l'exposició de treballs dels alumnes de les Escoles Mercantils que sosté dit Centre.

Dita sessió estigué dedicada a tres genis: Lluís, Cervantes i Shakespeare; amb motiu del VI centenari de la mort del primer i del III dels dos darrers.

Donaren conferències don Jordi Rubió i Balaguer sobre «Exemples de la vida de Ramón Lluís»; don M. S. Oliver, «Cervantes i Catalunya» i D. Magí Morera Galicia «Estudis Shakespearis».

El local estava plé. Presidí el president del Centre en Puig i Esteve.

L'exposició de treballs escolars, instal·lada en les aules mateixes del Centre fou oberta al públic. Podrà visitar-se fins el dia 6.

Se troba vagant la plaça d'inspector d'higiene pecuària de Vilanova de Prades, la qual podrà sol·licitar-se en el plaç de 15 dies.

La recaudació líquida obtinguda per la Delegació d'Hisenda de la província durant el passat mes ascendeix a 666,544 pessetes, corresponent a Duanes per excés de devolucions 10.375, i a quotes militars 35.500.

El Botlletí Oficial publica el pressupost ordinari d'ingresos i gastos de la presó d'aquest partit judicial.

Els pobles que formen aquest partit judicial podran veure en dit pressupost, autoritzat pel Govern civil, lo que per atencions carcelàries correspon a cada un d'ells.

Durant l'última setmana s'han embarcat en el port de Tarragona 200 bocois de vi, havent-se exportat en el mes de juny 6.800 o siguin 7.300 més que en igual mes de l'any anterior.

Ans d'ahir se traslladà a Tarragona el reserva del Club Sportiu per a continuar amb el del Club Gimnàstic d'aquella. El partit fou renyidíssim, no logrant apuntar-se cap tanto ni l'equip de Reus ni el de Tarragona.

Ha sigut convocada per al dia 11 la Diputació provincial a fi de continuar la sessió extraordinaria del dia 20 de juny, destinada a discutir varïes proposicions presentades amb el fi de normalitzar la situació econòmica de la província.

Se veu que'l vici de fumar va en augment a Espanya, puig ben clarament ho demostren les següents xifres que liegim en una important revista financiera.

En maig últim recaudà la Companyia Arrendataria per la venda de tabacs la friolera de 19.267.028,11 pessetes.

I en igual mes de l'any 1915 ascendí la venda a 17.858.660,60, lo qual representa per a maig del corrent any un sobrepuig de 1.408.357,51.

Pero malgrat aitals augmentos en els ingressos la poderosa Companyia continuarà oferint als fumadors el tabac de péssima qualitat i tant car com sempre.

AVIS L'antiga i acreditada Lampisteria de Manuel Bielza, establerta des de l'any 1854 a l'arraval de Santa Agna, número 20, anuncia a sa numerosa clientela i al públic en general, que s'ha traslladat a l'arraval alta de Jesús, 41, oferint-los-hi els seus serveis amb esmer i puntuatat.

Academia de Tall Parisenc

PATRONS i MODELS

Se confeccionen i preparen vestits

Teresa Gebelli

Arraval St. Pere, 45, entressol. - REUS

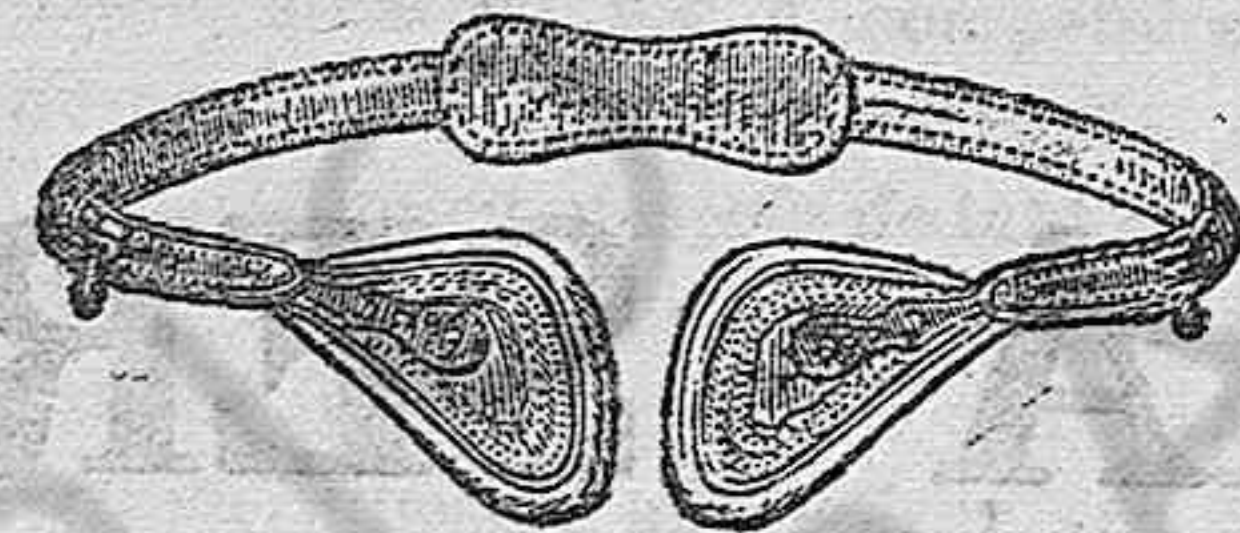
Preus econòmics

TERESA FERRAN (a) Pagesa

Venda de peix fresc de totes classes. MERCAT CENTRAL

Se serveixen encàrrecs de peix de totes classes.

Dirigir-se: A Reus, carrer Palo Santo, 12, i a Tarragona, a Baldomer Pons. Telèfon núm. 162.

AVIS

Als trencats i al públic en general

No hauria de permetre's el cinisme de certs intrusos xarlatans i mercaders d'ofici, que amb el major descaro i frases desllumbrants, anuncien la curació radical de les hernies, sense conèixer siquerra en que consisteix aital dolència, i sense comptar amb cap títol que justifiqui la seva aptitud.

Molts són els que venen braguers, pocs molt pocs els que saben col·locar-los, raríssims els que coneixen que és una hernia.

JOSEP PUJOL

CIRURGIA

Especialista en la curació de les hernies (trencats) amb 28 anys de practica entree la casa Clausolles, de Barcelona i mon establiment de Reus

Braguers de totes classes, lo més práctic i modern per a la curació o contenció de les hernies per cròniques i rebelds que siguin, des de 3 pessetes a 125.

Faixes hipogàstriques o ventrals, tirants omoplàtics.

Gran assortit en lentes i gafes per a miopes i vista cansada

Bínocles teatre i campanya i tot lo concernent al ram d'òptica, cirurgia i ortopedia.

NOTA.—No equivocar aquest antic i acreditat establiment LA CREU ROJA, dirigit per persona competent i amb títol professional, amb altre d'igual article que hi ha en el mateix carrer, que amb el fi de despistar a la meua clientela i per a millor aprofitar-se del crèdit que gosa casa meua, s'ha establert prop de la mateixa.

'La Cruz Roja'

CASA FUNDADA EN 1896

Monterols, núm. 16 NO EQUIVOCAR-SE al costat del fabricant de gorres don Isidro Pons

El Dr. A. TORT NICOLAU, especialista en parts i enfermetats de les dones, ex-quefe clinic de la Maternitat i Col·legi de la Pau, de Madrid,

HA TRASLLADAT

el seu consultori al carrer de Sant Joan núm. 2, primer, damunt del Cafè d'Espanya.

Consulta de 10 a 12 i de 3 a 5.

Telèfon número 78

FOMENT es ven a Barcelona en els següents punts:

- Rafel Sala (Kiosco instal·lat en el Baixador del Passeig de Gràcia), i en el Kiosco den Narcís España, Rambla de les Flors, davant de l'Església de Belén.

¡Important!

No deixeu de comprar en els kioscos de periòdics de la plaça de la Constitució i de la plaça del Rei, obres catalanes dels més notables i escullits autors, a preus inverosímils, com per exemple: obres de dugues pessetes, a 35 céntims i aixís successivament.

També es venen en dits punts, ja en col·leccions, ja soltes, un immens assortit de noveles, amb un setantacin per cent de descompte.

Ademés, no deixin d'adquirir els cinc Albums més moderns que s'han publicat en l'actual temporada, i que contenen cada un 16 composicions de música dels més experts compositors.

Preu de cada Album de Música, 20 céntims.

Afanyint-se a fer la demanda, puig s'están agotant dites publicacions.

SOFRE

PRODUCTE ESPANYOL

Dit sofre ha sigut analitzat a l'Estació Enològica d'aquesta ciutat i segons dictamen facultat de l'anàlisi practicat en dit establiment resulta que suscrit pel senyor director don Claudi Oliveras el dictamen és el següent: Donada la proporció de sofre pur que conté la mostra analitzada pot ésser empleat sense inconvenient per a combatre l'Oidium del cep (malura vella).

En virtut de dit dictamen aquest sofre se ven al preu de 16 pessetes sac de 46 kilos, al Carrer de Rosic, núm. 8. - Reus

Ferrocarrils

Servei de trens que regeix des de 1 de Juliol de 1915

Table with train routes between Reus and Barcelona, Vilafraanca, and other stations. Columns show departure and arrival times.

Table with train routes between Barcelona and Reus. Columns show departure and arrival times.

Table with train routes between Reus and Falset and Mora. Columns show departure and arrival times.

Table with train routes between Mora and Falset and Reus. Columns show departure and arrival times.

Table with train routes between Reus and Lleida. Columns show departure and arrival times.

Table with train routes between Lleida and Reus. Columns show departure and arrival times.

Table with train routes between Reus and Tarragona. Columns show departure and arrival times.

TIPOGRAFIA CATALANA.—LLOVERA, 23,

EL CAS MÉS ENZILL DE TOS;

el refredat més simple, qualsevol lleugera inflamació, més que afeccions transitories constitueixen un perill seriós i constant. La TISIS, BRONQUITIS CRÒNICA, L'ASMA, etc., són ben sovint el resultat de mals tractats. Les

PASTILLES SERRA

compostes de balsàmics, antisèptics i expectorants que tenen la facultat d'alliviar i curar tota mena de TOS i inflamacions de les vies respiratòries són el remei millor que pot recomanar-se en la seguretat d'obtenir promptes i satisfactoris resultats.

Calma la tos ràpidament, estova el pit, descarrega els pulmons i fan desaparèixer tot seguit la fatiga que oprimeix i dificulta la respiració.

Es venen a 2 rals caps.

Litinoïdes Serra

Primera sal litínica fabricada a Espanya per a l'obtenció de riquíssima aigua de taula

Exigiu sempre el nom Litinoïdes Serra sobre fons blau i tindreu la garantia de que la bossa és legítima, essent l'únic veritable remei per a prevenir i curar malalties de l'estómac, fetge, ronyons, mal de pedra, etc. Proporcionen una aigua pura, fresca, carbònica, deliciosa de gust.

Es venen en caps de 12 paquets a 1 pesseta; de 50 paquets a 3'65 pessetes; de 100 paquets a 7 pessetes; UN PAQUET SOLT: 10 CENTIMS.

EL RECONSTITUENT MILLOR

és aquell que basant-se en teories científiques admeses universalment, proporciona a l'organisme empobrit un immediat alivi i la reparació progressiva de les forces perdudes. La

Enofostorina Serra

agradable al paladar com la més fina de les begudes, té una acció vivificant tal que pot dir-se que REFA el cos rendit per l'anèmia; remineralitza la materia gris; aclareix la ment i retorna el bon humor.

Es indispensable per a totes aquelles persones convalescents de llargues malalties, per a combatre la vellesa prematura, enfortir al débil i vigoritzar a l'impotent.

FARMACIA SERRA, Arraval de Santa Agna, 80 - REUS

IBARRA i C. S. en C. - Sevilla

Linia regular de grans vapors

Tots els DIJOUS sortida fixa del port de TARRAGONA per a València, Alacant, Cartagena, Almeria, Màlaga, Cadix (admetent càrrega per a Ayamonte i Illa Cristina), Huelva, Sevilla, Vigo, Villagarcía-Carril, Corunya, Ferrol, Avides, Santander, Bilbao, Pasajes i San Sebastián. -- Servei ràpid eventual per a Galícia i Nord d'Espanya, amb escales a València, Alacant, Màlaga, Sevilla, Vigo, Corunya, Santander i Bilbao, empujant solament 14 dies en el viatge. -- S'expedix coneixement directe per a Larca i Sant Esteve Pravia, amb traspàs al vapor Luarca núm. 3 i per a Dunquerque als vapors de la Companyia Francesa «Denia i d'Anzin».

Viatges extraordinaris a Palma de Mallorca

Unic servei fixe i setmanal per a Cette i Marsella tots els divendres

PROXIMES SORTIDES

Per a la Costa d'Espanya

Per a Cette i Marsella

Juny 8	Vapor Cabo Santa Pola
" 15	" " Roca
" 23	" " Higuier
" 30	" " San Martín

Juny 2	Vapor Cabo Roca
" 9	" " Higuier
" 16	" " San Martín
" 23	" " Oropesa

GRAN HOTEL DE LONDRES

HOTEL DE PRIMER ORDRE

Habitacions amb telèfon urbà i interurbà :: Habitacions amb banys, dutxes i telèfon :: Calefacció central

Casa Pujol

Monterols, 37.-Reus **SASTRERIA** Major, 60.-Lleida

Casa especial en la mida

Trajes confeccionats a l'última moda per a SENYORS, des de 10 pessetes.

Trajes confeccionats per a NOIS, des de 3 pessetes.

Gran novetat en Bastons

Sombreros de palla **GRAN MODA** a preus mai vistos

PREU FIXO

Xorisso marca EL LEON

Fabricats exclusivament amb carns de tocino escullides i fresques

De venda: Josep Fargas, carrer Santa Agna.

JOVE de 12 a 15 anys sen necessita un a la Farmacia del Castell. Inútil presentar-se sense bones referencies.

Preservar-se de malalties infeccioses es segur prenent al

VICHY PRATS

de Caldes de Malayella, similar al Vichy Francés i indiscutiblement igual al Vichy Catalá, indispensable per a les enfermetats de l'estómac.

DIPOSIT: Plaça de Catalunya (abans Teatre) núm. 7 REUS

Comestibles i colonials de R. Marimón

NOVA LAMPARA ESTRANGERA

Lampara Nitrogen

Dispot 1/2 Watt

Gran potencia lumínica. -- Consum veritat. Duracio sens rival

Demaneu-la a tots els bons establiments d'Electricitat i a vostres electricistes.

Concessionari i dipositori per a Espanya i Portugal: **Plutarco Texido. - Carme, 35 - Barcelona**

Per a demandes, dirigir-se a la tenda de material electric, **CARME, 35. -- PROP DE LES RAMBLES**

Representant a Reus: **JOSEP BALDRICH** Sant Elies, 2, 2.º, 1.ª

SASTRERIA

QUERALT

Monterols, núm. 35. - Reus

Rebudes les últimes novetats d'estiu, aquesta

casa, malgrat l'aument que han sofert els panyos, continua venent als preus antics.